Čís. 6260.

Osoba dotčená obsahem zprávy v periodickém tiskopisu smí žádati za tiskovou opravu (§ 11 zákona čís. 126/1933 Sb. z. a n.) nejen sama osobně, nýbrž i svým zvoleným zmocněncem ve smyslu § 50 tr. ř.

Neodporuje formálním náležitostem tiskové opravy, uvedeným v § 11, odst. 4 zákona čís. 126/1933 Sb. z. a n., je-li v případě, kdy za opravu žádá právní zástupce jménem svého klienta, na konci opravy uveden i tento zástupčí poměr.

(Rozh. ze dne 26. září 1938, Zm II 395/38.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na zachování zákona takto právem:

Usnesením okresního soudu v M. ze dne 22. listopadu 1937, č. j. Nt XI 79/37-3, jímž byla zamítnuta žádost J. S., aby bylo podle § 14 zákona čís. 126/1933 Sb. z. a n. odpovědnému redaktoru periodického tiskopisu »P. Č. S.« J. H. uloženo uveřejnění opravy článku »V českých kavárnách henleinovští číšníci — Henleinovské organisace číšníků«, a potvrzujícím je usnesením krajského soudu v M. ze dne 15. prosince 1937, č. j. Ts VII 63/37-6 byl porušen zákon v ustanovení § 11, odst. 4 zákona čís. 126/1933 Sb. z. a n. a druhým usnesením i v ustanovení § 11, odst. 1 cit. zák.

Důvody:

Usnesením okresního soudu v M. ze dne 22. listopadu 1937 byla zamítnuta žádost J. S., předsedy místní skupiny »Verbandsgruppe der Deutschen Gastgewerbeangestellten« v M., aby byla ve smyslu § 14 zák. ze dne 10. července 1933, čís. 126 Sb. z. a n. odpovědnému redaktoru periodického tiskopisu »P. Č. S.« J. H. uložena povinnost uveřejniti tiskovou opravu článku »V českých kavárnách henleinovští číšníci — Henleinovské organisace číšníků«, uveřejněného v čís. 258 jmenovaného časopisu ze dne 11. listopadu 1937, a navrhovatel byl uznán povinným nahraditi odpovědnému redaktoru útraty řízení.

Navrhovatelova stížnost proti tomuto usnesení byla usnesením krajského soudu v M. jako soudu odvolacího ve věcech přestupkových ze dne 15. prosince 1937 zamítnuta.

Oba soudy odůvodňují svoje zamítavé stanovisko formální vadností požadované opravy ve smyslu druhé věty 4. odst. § 11 zák. čís. 126/1933 Sb. z. a n. (že na konci opravy není uveden ten, kdo za ni žádá), pokud se týče krajský soud i ve smyslu prvé věty prvého odstavce cit. paragrafu (že právní zástupce osoby článkem dotčené není oprávněn dožadovati se uveřejnění opravy).

Oběma usneseními porušen byl zákon v ustanovení § 11, odst. 4 zák. čís. 126/1933 Sb. z. a n. a druhým usnesením i v ustanovení § 11, odst. 1 cit. zák.

Předně je nesprávný a zákonu odporující názor, že za tiskovou opravu ve smyslu § 11 cit. zák. nesmí žádati plnomocník (právní zástupce) osoby tiskovou zprávou dotčené, nýbrž pouze tato osoba sama nebo její zákonný zástupce.

Podle jasného znění § 11, odst. 1 zák. čís. 126/1933 Sb. z. a n. jest oprávněn za opravu žádati každý, koho se zpráva dotýká; z ustanovení druhého odstavce téhož paragrafu je pak zjevno, že ten, kdo jest oprávněn vykonávati za jiného právo k soukromé žalobě pro trestné činy proti cti — jsou tím zřejmě míněny osoby uvedené v §§ 15, 16 zákona o ochraně cti — může rovněž na jeho místě žádati za opravu. (Srov. rozh. č. 5052 Sb. n. s.) Nikde však zákon nepředpisuje, že ten, koho se zpráva dotýká, žádá-li za opravu, musí tak učiniti za všech okolností sám osobně. Dovoluje-li i trestní řád v § 50 výslovně soukromému žalobci, soukromému účastníku i jejich zákonným zástupcům, aby si zřídili zmocněnce a právního zástupce, a nelze-li pochybovati o stejném právu jiných osob na trestním řízení zúčastněných, jako na př. vydavatele a vlastníka periodického tiskopisu atd. (§ 12 zákona čís. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky čís. 145/1933 Sb. z. a n.), nelze nahlížeti, proč by právě ten, koho se nějaká tisková zpráva dotýká a jenž důsledkem toho chce žádati za její opravu, musil toto právo vykonávati vždy a za všech okolností sám ve vlastním jménu a proč by nesměl jeho výkonem pověřiti osobu druhou. Skutečnost, že by zmocněnec pro obsah téhož článku, o jehož opravu jde, mohl zakročiti podáním žaloby pro trestný čin proti bezpečnosti cti, — což je nepopíratelné — tedy vykonati krok mnohem významnější než je tisková oprava, nasvědčuje tomu, že osoba dotčená obsahem článku smí svým zvoleným zmocněncem ve smyslu § 50 tr. ř. žádati též za opravu. Při tom vzhledem k obdobnému ustanovení § 23 rak. tisk. zák. z r. 1922 (srov. slova: »Auf Verlangen eines Beteiligten«) není bezvýznamný výklad tohoto paragrafu rak. tisk. zák. v komentáři Altmannově II., str. 1319, který výslovně praví:

»Nežádá-li o opravu sám zúčastněný, nýbrž jeho zákonný nebo z v o l e n ý zástupce, musí zástupce v dopise s tiskovou opravou vysvětliti zmocňovací poměr, i když nemůže býti požadováno, aby advokát, zasílající tiskovou opravu za svého klienta, připojil jemu udělenou plnou moc . . .«, čímž přiznává osobě článkem dotčené právo žádati za opravu i svým zvoleným zástupcem.

Oba soudy však i dále nesprávně vyložily zákon, když vzhledem k tomu, že Dr. L. D. ke konci opravy uvedl »V právním zastoupení pana J. S., předsedy místní skupiny »Verbandsgruppe der Deutschen Gastgewerbeangestellten« v M.: »Dr. L. D., advokát v M.«, dospěly k závěru, že ke konci opravy nebyl uveden ten, kdo za opravu žádá. Oba soudy jsou názoru, že by vyhovovalo ustanovení § 11, odst. 4 zák. čís. 126/1933 Sb. z. a n., kdyby ke konci opravy bylo uvedeno buď pouze jméno J. S., kdyby žádal za opravu pro svou osobu, nebo pouze jméno spolku s uvedením jména zastupujícího předsedy, žádala-li za opravu číšnická organisace, že však odporuje citovanému ustanovení zákona, je-li vedle jména osoby žádající za opravu uvedeno jméno jejího zmoc-

něnce (právního zástupce) s označením zástupčího poměru, jsou tudíž toho názoru, že na konci opravy má býti uvedena výhradně buď jen osoba, jíž se zpráva dotýká, nebo kdo jako zákonný zástupce dotčené osoby může na jejím místě za opravu žádati.

Tento názor však neodpovídá zákonu, a to zejména v úvahu přicházejícímu ustanovení § 11, odst. 4 zák. čís. 126/1933 Sb. z. a n.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací dovodil již ve svém rozh. čís. 5652 Sb. n. s., že úzký výklad ryze formálních předpisů citovaného místa zákona není na místě. Nejvyšší soud neomezuje v tomto svém rozhodnutí volnost stylistické formulace tiskové opravy na její vlastní obsah, nýbrž vztahuje tutéž zásadu na formální náležitosti tiskové opravy, připouštěje, aby úvod opravy obsahoval dovolávání se příslušného místa zákona tiskovou opravu dovolujícího a stručnou žádost za uveřejnění opravy a aby ke konci žadatel připojil datum. Současně odmítá nejvyšší soud v témže rozhodnutí názor, že formální náležitosti jsou v § 11, odst. 4 vypočteny taxativně v tom smyslu, jako by oprava nesměla obsahovati další údaje.

Z tohoto stanoviska nejvyšším jako zrušovacím soudem v citovaném rozhodnutí zaujatého plyne, že po stránce formální tisková oprava musí sice míti náležitosti uvedené v § 11, odst. 4, že však zákon nepředpisuje, že by směla obsahovati jen tyto náležitosti a nesměla obsahovati ještě dodatky podle ustanovení citovaného místa zákona účelné. Není proto překážky, proč by v případě, kdy za opravu žádá právní zástupce jménem svého klienta, nesměl býti tento zástupčí poměr v tiskové opravě uveden, když, jak již bylo dovozeno, není právní zástupce vyloučen z práva žádati za uveřejnění tiskové opravy, je-li jen též osoba toho, kdo za opravu žádá, tedy osoba jím zastoupená, z konce opravy patrná, a když je v zájmu jak odpovědného redaktora tak i čtenářstva, aby takovýto zástupčí poměr byl již z opravy zřejmý. Tento požadavek byl pak v tomto případě splněn, neboť ze znění závěru žádosti za opravu, a to ze slov nahoře citovaných, plyne nepochybně, že Dr. D. žádá za opravu jako právní zástupce jménem osoby jím zastoupené a na konci žádosti též jmenované, totiž J. S.

Jelikož, jak dovozeno, byl Dr. L. D. oprávněn žádati jako právní zástupce jménem osoby jím zastoupené, a to J. S., o uveřejnění opravy, ježto oprava vyhovovala po stránce formální předpisu § 11, odst. 4 zák. čís. 126/1933 Sb. z. a n., jelikož v usneseních obou stolic není uvedeno, že tisková oprava svým obsahem neodpovídá předpisu § 11, odst. 1, věta druhá cit. zák. a jelikož konečně nebylo ani jinak ve smyslu § 13 téhož zákona důvodů odepříti její uveřejnění, byly zde zákonné podmínky, aby bylo ve smyslu § 14, odst. 3 cit. zák. odpovědnému redaktoru na žadatelův návrh uloženo, aby ji ve lhůtě vytčené v § 14, odst. 3 a § 12, odst. 2 cit. zák. uveřejnil a aby mu též byla uložena povinnost nahraditi útraty řízení. Bylo proto důvodné zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona vyhověti a uznati, jak vpředu uvedeno.